

Komu vse so namenjeni gozdnogospodarski načrti?

Gozdovi so ekosistemi, ki se počasi spreminjajo. Na nekaterih rastiščih so pogosta drevesa, stara sto let in več. Tako se ob vsaki generaciji dreves zamenja tudi vsaj ena človeška generacija. Da bi zanamcem prepustili takšne gozdove, ki dobro opravljajo določeno funkcijo, je potreben temeljit razmislek o ciljih, smernicah in ukrepih pri obravnavi gozda. S tem namenom so se na Slovenskem že zelo zgodaj pojavili prvi gozdnogospodarski načrti, npr. Flameckovi za Trnovske gozdove. Z razvojem družbe pa se spreminjajo njene zahteve do gozda in posledično se morajo spremeniti tudi vsebine v gozdnogospodarskih načrtih.

Pred vami je tematska številka, ki se kritično opredeli do aktualnega sistema gozdnogospodarskega načrtovanja in ga poskuša umestiti v širši zgodovinski kontekst. V uredništvu si želimo, da bi prispevka vzpodbudila nadaljnje razprave na to temo in da se bo na njihovi podlagi gozdarski sektor opremil z dobrimi argumenti za trenutni način izdelave gozdnogospodarskih načrtov ali proti.

Dr. Mitja SKUDNIK

Gozdnogospodarsko načrtovanje včeraj, danes, jutri

Naloga javne gozdarske službe Razvijanje in strokovno usmerjanje informacijskega sistema za gozdove je v Zakonu o gozdovih kot naloga Gozdarskega inštituta Slovenije (GIS) zapisana od leta 1993. Do začetka vzorčnega presojanja gozdnogospodarskih (GG) načrtov leta 2006 se GG-načrtovanja ni dotikala. Šele presoje načrtov so očitneje razkrile, da stanje GG-načrtov in gozdarske informatike ni zavidljivo zaradi pomanjkljive strokovnosti na eni strani in neizvedene sistemske prenove GG-načrtovanja leta 1993 na drugi. Le-ta ni odpravila pretirane regularnosti in nedemokratičnosti načrtovanja ter neprilagojenosti načrtov uporabnikom, ampak ju znova uzakonila. Usmeritve v povezavi z izdelavo alternativnih konceptov inventarizacije gozdov in načrtovalskega sistema je GIS od MKGP prejel leta 2013. Koncepti naj bi postali predmet strokovne razprave in naj bi bili osnova za morebitne zakonodajne spremembe (teze za zakon).

V minulih letih je bilo v povezavi s poročanjem in indikatorji, ki so del inventarizacije in GG-načrtovanja, že objavljenih nekaj prispevkov (revije, projektna poročila). Ta tematska številka Gozdarskega vestnika prinaša še tri, ki obravnavajo nacionalno inventarizacijo gozdov, zgodovino GG-načrtovanja in analizo sedanjega načrtovalskega sistema. Četrtega prispevka, z delovnim naslovom Alternative sistema GG načrtovanja (tretji del), ki podrobneje predstavlja nove koncepte, v to številko ni bilo mogoče vključiti zaradi zapolnjenosti in tudi zato, ker želimo v povezavi z njimi pridobiti še nekaj informacij. Posledično bo objavljen v eni izmed prihodnjih števil Gozdarskega vestnika.

Avtorji se zavedamo, da bomo z vsemi štirimi prispevki verjetno odgovorili na nekatera redko postavljena vprašanja in bomo odstrli nove poglede na inventarizacijo gozdov in gozdarsko načrtovanje. Čeprav se bodo prispevki v očeh nekaterih verjetno zdeli provokativni, je naš edini namen, da z njimi prekinemo informacijsko in načrtovalsko enoumje in vzpodbudimo razvoj sodobne gozdarske inventarizacije in gozdarskega načrtovanja. Četrto stoletja dolg obstoj sedanjega sistema je pravšnja doba za kritično oceno vsega, kar se je v okviru področja zgodilo. Pri tem naj GG-načrtovanja (in sektorja) ne vodijo strahovi pred spremembami in novimi izzivi in sploh ne glede ohranitve državnih služb. Prevlada naj zavedanje, da v burnem, precej bolj demokratičnem času kot nekdaj oblast in sploh vsi deležniki potrebujejo učinkovit, ekonomsko sprejemljiv informacijsko-načrtovalski sistem za demokratično oblikovanje in uresničevanje učinkovitih trajnostnih gozdarskih in okoljskih politik, lastniki gozdov pa za smotrno gosposdarjenje z gozdnimi viri. V okviru teh nalog bo dela za stroko več kot dovolj.

Dr. Marko KOVAČ